

Eğitim ve Çevrimiçi Eğitim

Education and Online Education

Aslı ÇAVUŞOĞLU AKSOY*

Öz:

Eğitimin yaşı, insanın yaşıyla aynıdır. Eğitimin ne olduğu, nasıl olması gerektiği üzerinde pek çok tartışma yürütmek mümkündür. Eğitim üzerine yürütülen tartışmaların içeriğinin çoğu, kuşkusuz, nitelikli bir eğitime henüz ulaşamadığına dair eleştiridir. Eğitimin genel olarak anlatıya dayalı olması, bahsi geçen nitelikli eğitimin önünde engel olarak görülmektedir. Bireyler, mevcut eğitim şekli ile daima pasif varlıklar olarak konumlandırılmaktadır. Pandemi, öğrencilerin pasifleşmesini artırmıştır. Pandemi ile başlanan çevrimiçi eğitim ile öğretmenler de ekran başından yüz yüze eğitime oranla daha fazla anlatan bireyler/anlatıcılar olmuşlardır. Eğitim felsefecileri, iyi bir eğitim için çeşitli yöntemler önermişlerdir. Felsefe tarihinde ilk öğretmen olarak anılan Sokrates'in diyalog yöntemi iyi bir eğitim için önerilir. İyi bir eğitim için diyalog yönteminin gerekli olduğu ancak yeterli olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin ihtiyacı olanın öğretilmesi gerektiğini savunan John Dewey, eğitime önemli katkılar sağlamıştır. Dewey, merak etmenin eğitimin en önemli basamağı olduğunu savunmuştur. Merak ise ancak bir bilginin işe yarar olması durumunda gelişecektir.

* Dr.Öğr.Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Felsefe Bölümü, Denizli
acavusoglu@pau.edu.tr orcid no: 0000000177168643

Bu çalışmada internet destekli bir bilgisayar ile öğrenme üzerine araştırma yapan Sugara Mitra'nın çalışmalarının pandemi koşullarında ufuk açıcı olduğuna değinilmektedir. İnternet platformlarının her geçen gün ön plana çıktığı düşünüldüğünde Mitra'nın tasarısının eğitim için önemli bir veri olduğu, gelecekte daha fazla kullanılabileceği düşünülmektedir. Böylece çevrimiçi öğrenme, eğitim, toplumların karşılaştıkları bir krizde sorunların çözülmesi için de önemli bir alan olacaktır. Çevrimiçi eğitim bireylere sınırsız bir bilgi ağı sunması sebebiyle, bireylerin nitelikli bir eğitim alabilmesinin önünü açabilecek yapıdadır.

Anahtar Sözcükler: eğitim, diyalog, araştırma, çevrimiçi, pandemi

Abstract

The age of education is the same as the age of man. It is possible to carry out many discussions on what education is and how it should be. Much of the content of the debates is, of course, criticism that a quality education has not yet been reached. The fact that education is generally narrative-based is seen as an obstacle to the aforementioned quality education. Individuals are always positioned as passive beings with the current form of education. The pandemic has increased the passivity of students. With the online education that started with the pandemic, teachers have also been the ones who tell more from the screen than face to face education. Educational philosophers have suggested various methods for a good education. The dialogue method of Socrates, the first teacher in the history of philosophy, is one of the suggestions for a good education. However it was seen that the dialogue method was not sufficient. Advocating that what students need should be taught, John Dewey has made important contributions to education. Dewey argued that curiosity is the most important step of education.

Curiosity will develop only if a piece of information is useful. In this study, it is mentioned that the work of Sugara Mitra, who conducts research on learning with an internet-supported computer, is stimulating in pandemic conditions. Considering that internet platforms come to the fore day by day, it is an important data for education and can be used more in the future. Thus, online learning will also be an important area for solving problems in a crisis faced by educational societies. Since online education offers individuals an unlimited information network, it is in a structure that can pave the way for individuals to receive a qualified education.

Keywords: education, dialogue, research, online, pandemic

Eğitimin ve öğrenmenin nasıl olması gerektiği konusu, eğitim felsefesinin temel problemlerindedir. Tüm dünyayı saran pandemi döneminde eğitimin çevrimiçi olması sebebiyle problem, eğitimin yüz yüze temas olmadan nasıl mümkün olabileceği sorusuyla genişlemiştir. Bu çalışmada şu sorular üzerinde durulmuştur:

1. Eğitim/öğrenme denilen şey nedir?
2. Nasıl uygulanmaktadır?
3. Nasıl olmalıdır?
4. Pandemide eğitim nasıl olmuştur ve hedeflenen öğrenmeye ulaşılabilmiş midir?
5. Sugara Mitra'nın, öğrencilerin bir rehber eşliğinde kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayan "Bulut Üzerine İnşa Edilmiş Okul" deneyinden bir öneri

Eğitim ile hedeflenen, bireylerin istenilen davranış ve bilgilere sahip olmaları, hedef bilgiyi öğrenmiş olmalarıdır. Öğretme ve öğrenme süreçlerinde kalitenin tanımlarından biri, hedefleri gerçekleştirme derecesidir (Göksoy, 2014:86). Eğitim araştırmalarından edinilen veriler, klasik anlamda öğretme ediminin her zaman öğrenmeyi istenilen/hedeflenen boyutuyla sağlayamadığını göstermektedir. Eğitim felsefecileri, mevcut sorunun nedeninin klasik aktarmacı, anlatıcı, yığmacı pedagoji olduğunu söylerler ve klasik aktarmacı pedagojiye eleştirel bakarlar. Eski eğitim anlayışlarına göre, bir çocuğun dünyası ile bir yetişkinin dünyası arasında ruhsal- mantıksal bir nitelik ayrımı yoktur (Timuçin, 2000:13). Bu yüzden eğitimi uygulama şekilleri de bu ayrımsızlık temelindedir.

Paulo Freire geleneksel eğitim faaliyetini bankacılığa benzetir (Freire, 2008:53). Geleneksel eğitimde öğretmen merkezdedir ve yığmacı bir bilgi aktarma anlayışı ile eğitim verilmektedir. Burada temelde olan anlatıdır. Bir anlamda anlatıcı hastalığına tutulmuş bir eğitim sistemi söz konusudur. İşte bu anlatım; Freire'ye göre öğrencilerin anlatılan şeyi mekanik olarak ezberlemesine yol açar. Bu eğitim anlayışı; öğretmenleri tahvil çıkarıp öğrencinin bellediği veya aldığı yatırımları gerçekleştiren yatırımcılara dönüştürmektedir. Öğrenciler ise pasif alıcı, dolması gereken birer kap, bidon pozisyonundadır. Burada iyi öğretmenlik o kabı, öğrenciyi doldurmak ile özdeşir. Öğrencinin zihni ne kadar dolmaya müsaitse ne kadar alıcı/pasif ise, o kadar iyidir. Bidon çok karışık olmamalı, karışık netliğini, içeriğini bozmamalı, kendi içerisinde muhteva edeceği şeylerle yeni bilgileri karıştırmamalıdır. Bu bidon öğrenci aslında yazıcıdır. Yazdır komutu ile belleğindeki geçerli sayfayı yazdırır. Öğrenme çıktısı; öğrencinin bir davranış göstermesi ya da bilgiyi belleme biçimi değildir.

Eleştirel eğitim felsefecilerine göre geleneksel eğitim sistemleri öğrenciyi komutla çalışan birer yazıcıya dönüştürdüğü için, burada; yaratıcığın ya da öğrencide istenilen şekilde bir dönüşümün imkânı bulunmamaktadır. Öğrenci, öğrenme sürecinde hiçbir sorgulama faaliyetinde bulunmadığı, her şey ona verili sunulduğu için, özne olmaktan uzak, kendisine bilginin yerleştirildiği bir nesne haline gelmektedir. Öğrenci, bankacı eğitim sisteminde dinleyicidir ve kendisine kazandırılmak istenen formu kazanamadığında da suçlanan kişidir. Öğrenci, istenen kişi haline gelmezse temel sorun toplumda ya da sistemde aranmamaktadır. Bu kabın, bidonun verimsizliğine vurgu yapılmaktadır. Zira meselenin öğretmek olarak tanımlanan anlatı kısmı gerçekleşmiştir ve bu şekliyle yeterlidir.

Aktarmacı, yığmacı bankacılık faaliyeti olan pedagojinin bir başka dezavantajı, pasif bireylerden teşekkül eden bir toplulukla sonuçlanması ve bir kamusal alan oluşturamamasıdır. Anlatı üzerine kurulu bir eğitim güç pratiklerini/iktidarını/ iktidardaki genel geçer egemenliği beslemektedir. Burada kasıt, güç sisteminin ve pratiklerinin aktarmacı eğitim aracılığıyla perçinlenmesidir. İktidar; gündelik/toplumsal yaşam pratiklerinin iktidarındır. Öğreten kişi tüm bilginin sahibidir. Bu sebeple tüm alanların da sahibidir ve gücünü bilgiden almaktadır. Bu anlamda derslikler de aslında birer kamusal alan olmaktan çıkıp güç sahiplerinin iktidar alanları haline gelmektedir. Oysa yapılması gereken dersliklerin kamusal alanlar olarak yeniden düşünülmesidir (İnal, 2004:561). Dersliklere bilgi sahibi olanın iktidarının yansıması kaçınılmazdır. Dersliklerin bilgi aktarılan değil bilgi üretilen alanlar olması onların kamusal alanlar olmasını da sağlayacaktır. Okulların kamusal tartışmaların yapıldığı yerler olması için onların mimarisinin, tanımının, diyalojik karakterinin sorgulanması gerekmektedir. Sınıflarda karşılıklı tartışma ortamı sağlanamadığında bir taraf susturulur ve susturulan taraf, egemen taraf tarafından yargılanır, sindirilir ve baskılanır. İşte klasik pedagojinin uyguladığı bu baskı bireyleri evcilleştirir ve pasivize eder. Böyle bir eşitsiz güç içinde konumlanmış öğrenciler kendilerini cahil, bilgisiz, öğretmenlerini ise bilginin sahibi olarak görme eğiliminde olurlar. Bu, anlatan özne, dinleyen nesne ilişkisi sebebiyledir. Konu içeriğinin ne olduğu önemli değildir. Konu; anlatılma sürecinde cansızlaşır, taşlaşır. Anlatı bir monologdur ve anlatılan şey taşlaşmaya mahkumdur. Pandeminin eğitimin monolog haline gelmesini pekiştirdiği söylenebilir. Yapılan çalışmalar online eğitim ile en çok sekteye uğrayan konunun, öğrencilerin dahil olamadığı tartışma ortamı olduğunu göstermektedir. Oysa eğitimin en önemli işlevlerinden biri toplumsal yaşamın işleyişinin de okullar aracılığıyla kazandırılmasıdır (Pekcan, 2020:364). Eğitim aracılığıyla bir egemen boyunduruğuna giren öğrenciler toplumsal yaşamın canlılığından da pandemi sebebiyle uzak kalmışlardır.

Eğitim Felsefecisi John Dewey eğitim sisteminin ne durumda olduğunu bir anekdotla aktarır (Bender, 2005:16). Okul için bir masa almaya bir mağazaya gittiğinde mağaza sahibi “korkarım aradığınız şeyi bizde bulamayacaksınız siz çocukların iş görmesine yarayacak şeyler arıyorsunuz halbuki bizdeki şeylerin hepsi dinlemek için” der. İşte bu söz ona göre tüm geleneksel eğitimin özeti. Eğitim; dinlemek/kulak/kitap döngüsüdür. Dewey, eğitim ile ilgili yaptığı bu tespiti; geleneksel anlatı/dinleme formunun eleştirisini 1900’lü yılların başında yapmıştır. Ona göre bunlar sadece kelime rüzgarıdır. Ancak ölü ve soğuk rüzgarlardır. Eğer ölü bir ortam değil de gerçek yaşam istiyorsak çocuğun da bu yaşamın içine sokulması gerekmektedir. Öğretmen eğitimi ölü bilgilerin aktarılması olarak da görmemelidir (Günay, 2012:4). Dewey’in anlatı/kulak/dinleme rüzgarı olarak betimlediği eğitim şekli değişmemiştir üstelik pandemi ile daha da belirgin hale gelmiştir. Çevrimiçi ders alan öğrenciler, tartışma ortamını ekran arkasından oluşturamamış, iş görmek esaslı eğitim yerine dinleme esaslı eğitim görmüşlerdir.

Oysa gerçek eğitim çalışması; “a tarafından b için” değil, “a tarafından b ile her iki tarafı da etkileyen ve meydan okuyan kendisi hakkında fikir oluşturmalarını sağlayan bir dünya” aracılığıyla yapılır (Yılmaz, 2016:9). Otoriter eğitim/öğretme biçimi tercih edildiğinde ise kuramın pratikten koptuğu, öğrencilerin de kendi yaşam pratiklerinden koptuğu bir tablo oluşmaktadır. O halde eğitimin amacı dersliklerin birer

kamusal alan olabilmeleri, bu sayede hedeflenen eğitilmiş bireylere ulaşılması ve öğrenmenin gerçekleşmesi olmalıdır. Derslikleri kamusal alanlara dönüştürmek, öğrencilerin düşüncelerini rahatça dillendirebilecekleri, karşılıklı konuşabilecekleri tartışacakları bir iletişimin sağlanması ile mümkündür. Bu, öğretileni dinletmekten başka bir eğitici tutumdur.

Bankacı, yığmacı otoriter eğitimin alternatifi; özgürleştirici eğitimidir. Özgürleştirici eğitimin mümkün olması için ise; teori ve pratiğin bir arada olması gerekmektedir. Edinilen teorik bilgi ile “iş görme” sağlanamazsa, eğitim bireyleri özgürleştiremez. Yukarıda bahsedildiği gibi bireyler birer yazıcı olarak kalırlar. Dewey’in anlatı rüzgârı olarak ifade ettiği de tam olarak budur. Zira tatmin edici bir analiz sonucu ortaya çıkmayan bir eylem/davranış amaçsız bir aktivizmdir. Özgürleştirici eğitimin gerçekleşmesi ancak öğretmen ve öğrenciye biçilmiş olan rollerin baştan ele alınması ile mümkündür. Bilgi; öğretmenin mülkiyetinde olan bir şey değildir. Öğretmenle öğrenci arasındaki diyalogun ortak ürünü olarak ele alınmalıdır. Bir diyalog süreci içinde daha farklı şekilde anlamayı ve anlamlandırmayı öğrenen, eleştirel kavrayışa girebilen öğrenciler eylemleri yoluyla yaşadıkları toplumu dönüştürme yoluna girebilirler. Burada önerilen, bilginin aktarılması değil, sorun tanımlayıcı eğitimidir. Sorun tanımlayıcı eğitim; bilgidен değil de somut problemler içeren durumlardan, öğrenenin içinde bulunduğu yaşam durumlarından ortaya çıkar. Böyle bir eğitim, neden sorusunu sordurur, gerçekliğin deşifresini sağlar. Öğretmen, öğrenci ile diyalog içerisine giren ve öğrenmeye rehberlik eden kişi olarak tanımlanmalıdır. Diyalog, kişiler arasında ve dünyayı kavrama konusunda kritik bir kavramdır. İlk çağ filozoflarından Sofistlerin ve Sokrates’in de eğitmen olduğunu, ancak bunların birbirinden bambaşka eğitim metotlarını benimsedikleri bilinmektedir. Sofistler bir bildirme şekli olan monolog yöntemini kullanırlarken; Sokrates, diyalog yöntemini kullanmaktadır (Arslan, 2008:119). Monolog sürecinde bireylerin birbirleriyle kesişmeyen, birbirlerine paralel olarak inşa ettikleri farklı dünyalar oluşmaktadır. Monolog yönteminin benimsendiği bir eğitimde temele alınan sadece eğiticinin düşünceleridir. Yeni bir görüşün doğduğu, öğrencinin düşünce sisteminin dahil olduğu görülmemektedir. Tıpkı yukarıda anıldığı gibi farklı dünyalar inşa edilmektedir. Öğretmenin inşa etmeyi hedeflediği bir dünya, öğrencinin kendisine bildirilen bilgiler ile inşa ettiği farklı bir dünya olarak betimlenebilir. Önemli olan, buradaki farklı dünyaların ortak bir düzlemde uzlaşamayacağıının belirlenmesidir. Diyalog yönteminin kullanıldığı bir eğitim sisteminde ise karşılıklı görüşlerin zikredildiği, tartışıldığı bir zemin bulunmaktadır. Bu zemin, eğiticinin zihnindekinden başka doğruların doğduğu, kişilerin gerektiğinde görüşlerinde geri adım attıkları, öğrencilere de fikirlerini sunabilecekleri durumlar/pozisyonlar oluşturur. Bir konuyu bilen kişi, konuyla ilgili temellendirmeleri de yapabilir. Bilgiye dair sebepleri de gerekçeleriyle ortaya koyabilir (Çilingir, 2012:22).

Eleştirel eğitim felsefecilerinin önerdiği; öğreten ile öğrenen arasında diyalog sürecinin gerçekleştiği bir eğitimidir. Burada Sokrates’in geleneğinden farklı olarak özellikle Freire tarafından vurgulanan; diyalogun temel koşullarından birinin de sevgi olduğudur. Sevgi ile bağlanma ötekini yok etmeye de karşı durmaktır anlamına gelmektedir. Öğretmen ile öğrenci arasında sevgi ile örülmüş bir bağ olduğunda öğrenci, fikirleri de önemsenen bir birey pozisyonunda olacaktır. Bu sebeple diyalog, sevgi ve öteki ekseninde düşünmenin önemli bir aşamasıdır. Ötekini hep bilgisiz ve cahil

olarak damgalamak, diyalog kurmanın önünde engeldir. O halde diyalog yöntemi, sevginin yanında alçakgönüllülük ve tevazuyu da barındırmaktadır. Birlikte öğrenme görevine girmiş kimseler arasında diyalog başkalarına ulaşılmaz olmak bakımından hoşgörüden tevazudan mahrum olamaz. Diyalog yoluyla öğrenmede öğretmenin otoriter olabilmesi için, özgürlüğün karşısında değil onun tarafında olması gerekir. Aksi halde bahsedilen alçakgönüllülük olmazsa gerçekleşecek olan; öğrencilerin zihnini işgal etmektir, bir çeşit kültürel istiladır. Bu noktada eğitimin istilacı bir faaliyet olarak değerlendirilmesi mümkün gözükmemektedir. Ayrıca öğretmenin öğrettiği konuyu öğrencinin zihnine taşıması istila olarak değerlendirilebilir. Bu soruna öğretmenlik faaliyetleri incelenerek bakılabilir.

Eğitim; bir kişide bir şeyleri değiştirme yönünde bir teşebbüs olarak görülebilir. Bu teşebbüsün faili de öğreticidir. Genel bir tanımlama ile üç eğitim şeklini benimsemiş öğretmenlerden söz edilebilir.

İlki; bilgi deposu, bilgi satıcısı olarak öğretmendir. Bilim modern dünyanın tek otoritesi olduğu için de bilgi sahibi olmakla otorite sahibi olmaktadır. Sınıflar öğretmenlerin egemenlik alanıdır. Bu kişiler bilgeliğin temsilcisidir. İşte bankacı eğitimin öğretmeni budur. Öğretmek yerine ezber yapılan yatırımlar yapar.

İkinci öğretmen tipi; öğrencisiyle beraber öğrenen öğretmendir. Sokrates'tir. Öğretim faaliyeti bir öğrenim edimidir aynı zamanda. Öğrenen kişide öğretmek isteyen kişi bir arzu uyandırmalıdır. Bu isteği uyandırabilmek ancak öğretmenin de öğrenme aşkıyla tutuşmasıyla mümkündür. Öğretmen; okumaya, yol almaya öğrencisiyle beraber katılmalıdır. Öğretmen burada rehber öğrenci olarak metne nasıl yaklaşılması gerektiğini bilen kişidir. Bu anlayışta öğrencinin bilgileri anlaması ve yapılandırması beklenir. Bu öğretmenin tavrında öğrenme, bir olgu bilgisi aktarılmasından farklıdır. Araştırmanın nasıl yapılacağı öğretilir. Öğretmen; öğrencisiyle beraber ortak araştırmaya girer, eğitimin kendisinin öğrencisi olur, öğrencilerin ihtiyaçlarını ve nasıl öğrendiklerini tespit eder, öğrencilerin tutumları üzerinden bir toplum incelemesi yapar.

Üçüncü öğretmen tipi; öğrenmeyi kolaylaştıran öğretmen tipidir. Burada belirleyici olan şey bir tür uzmanlık, öğrenciye örnek olma gerekliliği değildir. Öğrenciyi öğrenmeye bırakmak, onun öğrenmesine izin vermektir. Örneğin Rousseau, öğrencinin çevresini düzenlemeyi önermiştir iyi bir öğrenme için. Bu düzenlemeye negatif eğitim, sözel ve lafzi gereksiz bilgiden kaçınma da dahildir. Çocuğun zihnini işgal edip henüz karşılaşmadığı durumlar için yapay ve gereksiz bilgi yığmak yerine, o durumla karşılaşma halini de kontrol altına almak daha değerlidir. Rousseau'ya göre bilgi, bireyin kullanımına yönelik olmalıdır. Öğretmek için değil lazım olma durumunda öğrenilmesi/öğretilmesi gereklidir (Badamchi, 2017:110).

Öğrenme ilkesinin temelinde “bu ne işe yarar” sorusu vardır. Dewey'e göre de doğru öğrenmeye uygun çevreyi yaratmak öğretmenin en önemli görevidir. Öğretmen, kolaylaştırıcıdır. O halde özetlemek gerekirse öğretmen; öğretici değil rehberlik edici olmalıdır, eğitim diyalojik (Cevizci, 2019:218) ve özgür bir karakter taşımalıdır, anlatıdan uzak olmalıdır.

Yukarıdaki tespitler, eğitimin çevrimiçi olarak gerçekleştiği pandemi döneminde uygulanabilir olmamıştır. Ancak diğer taraftan; pandemi süreci, internet aracılığıyla ne kadar geniş çaplı bir eğitimin uygulanabileceğini de gözler önüne sermiştir. Pandemi, öğrenci ve öğretmenleri ekran arkasına hapsedmiş gözükse de aslında internetin dev bir bilgi kaynağı olması gerçeği faş edilmiştir. Bireyler, sonsuz çeşitlilikte yöntemle anlatılmış sonsuz çeşitlilikte bilgiyi kolayca elde edebilecek durumdadır. Pandemi, internet ortamına bilgi akışını hızlandırmıştır. Bireylerin gerekli çabayı göstermeleri halinde sonsuz bir eğitime ulaşabileceği gözler önündedir. Yukarıda bahsi geçen yığılmacı, öğretmenin öğrenciyi bilgi ile doldurduğu monolojik karakterdeki eğitim anlayışları çevrimiçi eğitim ile aşılabılır. Bir şeyler öğrenmeye çalışan herhangi bir birey, kendisini edilgin kılmayacak bir sistemle istediği bilgiye ulaşabilir. İnternet aracılığıyla, kendi kendini örgütleyerek bilginin elde edilmesinin sağlandığına dair örneklerle Sugara Mitra'nın çalışmaları rastlanmaktadır.

Sugara Mitra; 1999-2013 yılları arasında geleceğin eğitimini inşa etmek düşüncesi ve isteğiyle birtakım deneyler yapmış, deneylerinin sonuçlarını yayınlamış ve bir konuşmasında bu yöntemin pek çok insan tarafından bilinmesini sağlamıştır. Mitra çalışmalarını, "Bulut üzerine okul inşa etmek"¹ ve "Hall in the Wall" başlıklarıyla yayınlamıştır (Mitra, 2009: 2013).

Mitra; mevcut ezberci eğitim sistemin tek tip robotlar oluşturduğunu, bunların imparatorluk dönemleri için işe yarar olduğunu, ancak günümüz ihtiyaçlarını yazı yazan makinelerin karşılamadığını düşünmektedir. Artık toplumların makinelerden ziyade kendilerini organize eden, araştıran bireylere ihtiyacı olduğunu düşündüğü için çocukların araştırma yapabileceği bir ortam hazırlar. İlk olarak çalıştığı iş yerinin yanındaki duvara bir delik açarak internet bağlantısı olan bir bilgisayar yerleştirmiştir. Bulunduğu yerin halkı, bilgisayara ilgi gösteren çocuklar İngilizce bilmemekte, Marathi dilini konuşmaktadırlar. Mitra, etrafına toplanan çocukların bilgisayarı incelemesine izin vererek ortamdaki ayrılmış, bir süre sonra geldiğinde çocukların internette gezindiğini görmüştür. Çocuklar bu gezinmeyi açıklamak için; "bize sadece İngilizce ile çalışan bir alet verdin bu yüzden ilk önce kendimize İngilizce öğretmek zorunda kaldık." ifadesini kullanmışlardır. Bunun üzerine Mitra, bu deneyi pek çok farklı yerde defalarca yapmış ve her seferinde çocukların hiç bilmedikleri konular üzerinde araştırma yaptıklarını, hedeflenen konuyu öğrendiklerini görmüştür. Bu çalışmalar sonucunda ispatlarından biri şudur: Çocuklar, bilmedikleri bir dilde bir bilgisayarla baş başa kaldıklarında batıdaki eğitimli bir sekreter seviyesine 9 ayda ulaşabilmektedir. İnternet ağı yani bilgiye erişim imkânı olan çocuklar, konuyla ilgili bilgiye hiç sahip olmadıkları halde kendi kendilerine bu seviyeye gelmektedirler.

Mitra, öğrenmenin benzer metotlarla gerçekleşeceğine inansa da bu öğrenme seviyesinin modern dünyada belirlenen kriterlere uyup uyamayacağını araştırmış, öğrencilerin 100 puan üzerinden 50 puan not alırlarsa başarılı sayılabileceğini belirtmiştir. Bir öğretmene ne şekilde ihtiyaç olduğunu belirlemek için başka bir deney daha yapan Mitra, bu sefer, Güney Hindistan'da Tamil dilini konuşan çocuklara İngilizce, içeriğini kendisinin de anlamadığı "dna kopyalama biyoteknolojiyle" ilgili dosyaların

¹ Sugara Mitra'nın Bulut Üzerine Okul İnşa Etmek adlı konuşması. https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_build_a_school_in_the_cloud?language=tr

olduğu bir bilgisayar bırakır. Buradaki beklentisi aslında, öğrencilerin bu kadarını da öğretmensiz öğrenemeyeceğini görmektir. Mitra iki ay sonra deney alanına geldiğinde, çocuklar bir şey anlamadıklarını, ancak uğraşmaya devam ettiklerini, her gün gelip baktıklarını söylemişlerdir. Mitra, çocukların belirtilen öğrenme seviyesinin 100 puan üzerinden 30 puan olduğunu tespit etmiştir. O halde halen tam bir öğrenme için bir öğretmene ihtiyaç olduğu açıktır. Zira 30 puan başarı değildir. Mitra, deney yaptığı köyde yaşayan bir genç kıızı, çocukların öğretmeni olarak tayin eder. Ancak bu öğretmen de konuyu bilmeyen bir öğretmendir. Mitra öğretmene şunu salık vermiştir: “sadece büyükanne yöntemini kullan, çocuklara vavvvv şeklinde tepki ver” Nasıl ki büyükanneler gençlerin her yaptığı şeye şaşırıyor; “Ooo bunu nasıl başardın” gibi cümleler kuruyor, öğretmen de (oradaki genç kız) sadece bunu yaparak öğrencilerin neler yaptığını hayranlıkla izlemelidir. Mitra’ya göre cesaretlendirme, sadece “vav, oooo” demek bile öğrenmeye yüksek oranda katkı sağlamaktadır. Deney sürecinde, iki ayda bahsedilen bilgisiz öğretmen desteğiyle çocukların puanlarının 50 ye çıktığı görülmüştür. Böylece bu çocuklar, eğitilmiş bir biyoteknoloji öğretmenin olduğu bir sınıftaki kontrol grubuyla, özel bir okulla aynı seviyeyi yakalamıştır. 12 yaşında çocuklar birbirlerine nöronların gelişimini anlatacak hale gelmişlerdir.

Mitra bu deneyleri, “öğretmenin sonuna mı gelindi?” Ya da başka bir ifade ile “bilmenin sonuna mı gelindi?”, “bilmek insanları diğer canlılardan ayırırken bilmenin modası mı geçecek?”, “öğretmensiz okullar mümkün mü olacak?”, soruları eşliğinde değerlendirir. Pandemi dönemi ele alınarak bakıldığında Mitra’nın sorularına yeni bir soru eklenebilir; “çevrimiçi yapılan dersler, internet olanağı sayesinde daha başarılı, araştırmaya kapı açacak nitelikte olabilir mi?”

Mitra, mevcut uygulamalarda, cezalandırma ve sınavların kişi tarafından bir tehdit olarak algılandığını, bu durumda beynin öğrenmeye karşı kendisini kapattığını söyler. Sınav ve zorlama odaklı öğrenmenin değişmesi, öğrenmenin tehditten keyfe dönmesi gerekmektedir. O, öğrenmeyi destekleyecek ve kontrolü sağlayacak bir eğitim modelinin inşasını önermektedir. Çocukların merakını ve birlikte çalışma yeteneklerini destekleyerek öğrenmenin geleceğinin oluşturabileceğini düşünmektedir.

Mitra’ya göre, tüm sistemin bulut üzerine inşa edildiği, sadece güvenlik gibi konular için insanların yer aldığı okullarla eğitime devam edilmelidir. Öğretmenler bu okullarda sadece rehber olarak yer almalıdır. Öğretmen, bilgiyi anlatarak öğrenciyi sıkımayacak, pasifleştirmeyecektir. Aksine öğretmen, doğru sorular sorarak öğrenciyi araştırma yapması için kapılar açacaktır. Bilen ve aktaran öğretmen yerini, soran ve merak uyandıran, araştırma aşamalarını bir çeşit hayranlık, onaylama, motive etme cümleleri ile izleyen öğretmene bırakacaktır. Bu sayede tam bir öğrenme gerçekleşecektir.

Sonuç

Pandemi ile beraber eğitimin çevrimiçi/internet üzerinden yapılıyor olması genel olarak olumsuz olarak yansımıştır. Mitra'nın araştırmasının aksine öğretmenler, yüz yüze eğitim dönemlerinde olduğundan daha fazla aktarmacı, anlatıcı bir pozisyona bürünmüşlerdir. Öğrenciler ise, bilgi aktarmanın fiziksel temas olmadan gerçekleşmesi ile tam bir öğrenmeye ulaşamadıklarını düşünmektedirler. Konunun gerek öğretmen gerekse öğrenen açısından haklı yönlerinin olduğu kabul edilebilir. Ancak yapılması gereken her türden haklılık ifadelerinin bir kenara bırakılıp bu sürecin eğitim sistemine neler kazandırabileceğine bakmaktır.

Sofistler tarafından yürütülen monolojik karakterli eğitimin terk edilmesinin gerekliliği son derece açıktır. Özgürleştirici eğitim için gereken, öğretmenin otoritesinin azalmasıdır. Öğrencilere ya da çocuklara, bir konuyu öğrenmeye yönelenlere, otoriteye dayanarak söylenen şeylerin kabulü ne zaman akla uygundur ne zaman değildir, öğretilmelidir. Bu, verilecek eğitimin bir parçası olmalıdır (Bury, 1978:237).

Mitra'nın çalışmaları, öğrencilerin neleri başarabildiklerine güven duyulmasını sağlayabilecek yeterliliktedir. Diyalog yöntemini kullanarak öğrencilerine pek çok doğruyu keşfettiren, felsefeyi bu sayede sokağa indiren (Timuçin, 2009:206) Sokrates Mitra'nın çalışmalarının öncüsü olarak kabul edilebilir.

Pandemi eğitim felsefecilerine, eğitimcilere, anlatı sahibinin değişmesi için bir fırsat vermiştir. Çevrimiçi eğitime duyulan ihtiyacın artması, bir taraftan hükümetlere bu alana daha fazla yatırım yapılması gerektiğini salık verirken (Egeli,Özdemir, 2020:791), diğer taraftan eğitimcilere de Sokrates ve Mitra'nın yöntemlerinin uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Bu sayede, daha az anlatan öğretmenler, daha az dinleyen öğrenciler, daha kalıcı öğrenmeye ulaşan bir eğitim sistemi mümkün olabilecektir. Öğretmenlerin yol gösterici, öğrencilerin ise kendi kendilerine araştırmacı, öğrenci, uygulayıcı bireyler olmaları için çevrimiçi eğitim bir fırsata dönüşebilecektir.

Öğrencilerin kendi kendilerini organize ederek eğitim alabilmeleri, yukarıda olumsuz olarak ele alınan eğitim pratiklerinin önüne geçecektir. Bu sayede özgürleştirici, eğitimcinin istilasından ve otoritesinden muaf bir bilgi edinme süreci gerçekleşebilecektir.

Kaynakça

- ARSLAN, Ahmet, (2008), *İlkçağ Felsefe Tarihi*, İstanbul:İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- BADAMCHİ KABASAKAL, Devrim,(2017), “*Jean Jacques Rousseau’nun Eğitim Anlayışının Temelleri: Birey Emile mi Vatandaş Emile mi?*”, Beytulhikme, VII,13: 107-127
- BENDER, Merih Tekin,(2015) “*John Dewey’in Eğitime Bakışı Üzerine Bir Yorum*”,Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, VI:13-19
- BURY, John, (1978), *Düşünce Özgürlüğünün Tarihi*, (Çev. Durul Bartu), İstanbul:Erdini Yayınevi
- CEVİZCİ, Ahmet, (2019), *Eğitim Felsefesi*, İstanbul:Say Yayınları
- ÇİLİNGİR, Lokman, (2012), “*Bilgelik Uğraşı Olarak Felsefe*”, Felsefe Dünyası, I, 55: 7-38
- EGELİ, Simen, ÖZDEMİR, Melih Burak, (2020), “*Koronavirüs Pandemi Sürecinin KKTC Eğitim Sistemine Yansımalarına Genel Bir Bakış*”, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, IX, 27:779-805
- FREIRE, Paulo, (2008), *Ezilenlerin Pedagojisi*, (Çev. Dilek Hattatoğlu-Erol Özbek), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- GÖKSOY, Süleyman, (2014), “*Eğitim Sistemlerinde Kalite Standartları ve Kalite Standart Alanları*”, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, III, 7:85-100
- GÜNAY, Durmuş, (2012) “*İlk ve Ortaöğretimde Felsefe Eğitimi*”, Felsefe Dünyası, I, 55: 3-6
- İNAL, Ayşe, (2004), “*Dersliğı Kamusal Tartışmanın Oluştığı Bir Mekan Olarak Yeniden Düşünmek*”, Kamusal Alan, (ed M.Özbek.), Hil Yayın, 561-579
- Mitra,Sugara,(2013),TED, “*Bulut Üzerine Okul İnşa Etmek*” https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_build_a_school_in_the_cloud?language=tr
- PEKCAN, Cemre, (2020), “*Eğitimin İşlevleri*”, Sosyolojiye Giriş, (ed S. Sallangül), Kaf Kitap Kafe Yayınları, 363-365
- TİMUÇİN, Afşar, (2009), *Düşünce Tarihi*, İstanbul: Bulut Yayınları
- TİMUÇİN, Afşar, (2000), “*Felsefe Eğitimi ya da Bilincin Düzenlenmesi*”, Felsefe Logos, II, 10: 11-21
- YILMAZ, Zafer (2016), *Paulo Freire’nin Felsefesinde Özgürleşmenin Aracı Olarak Eğitim*, FLSF, 22: 299-313

Extended Abstract

One of the most important problems of the philosophy of education is how a quality education should be. Undoubtedly, education is as old as human beings. However, it seems that debates on education are increasing day by day. Education has had a monological character until recently. The teacher was positioned as the narrator and the student as the listener. The student, who only listens passively to what is taught, has been deprived of the application and realization of what is learned. The student only recorded the knowledge that he could not apply practically, and this situation could not reveal the desired learning behavior. The educational philosopher Freire defines classical education as a banking activity. In classical education, students are in the position of a container that needs to be filled whereas the teachers are knowledge investors. The fact that education takes place in the form of a continuous narrating subject-listening object causes individuals to remain passive. In a narrative-based education, both the narrator and the listener become lifeless and petrified. This situation feeds the existing practices of power/dominance. For this reason, educational environments/classrooms need to be structured dialogically. Educational philosopher John Dewey stated that even from the structure of the desks used in the classrooms, the way of education can be understood. Dewey has determined that the tables are designed only for listening, not for participating. The information conveyed in an education built on listening is only dead information. The real goal of education should be emancipatory education. Emancipatory education can only be realized if the roles assigned to teachers and students are reconsidered. Knowledge is not the property of the teacher. It should be considered as a joint product of the dialog between teacher and student. The teacher should be defined as the person who engages in dialog with the student and guides learning. There is a ground where mutual views are expressed and discussed in an education system where the dialogic method is used. This ground creates situations and positions where sovereignty is not in the hands of the teacher and where students can present their ideas. Freire argues that Socrates' method of dialogue should be accompanied by a concept. This concept is "love". Establishing a relationship of love between teachers and their students will also prevent teachers from putting pressure on their students. Dialog is an obstacle to positioning the other person as ignorant. Dewey and Rousseau argue that the usefulness of the information to be learned is also important in terms of education. Information that is not useful to students is meaningless to them. Therefore, there is no need to learn this knowledge.

Teachers who have adopted three types of education can be mentioned with a general definition: The first type of teacher is the teacher who is the storehouse of knowledge and teaches as a seller of knowledge. Since science is the only authority in the modern world, the teacher has authority by having knowledge. These people are representatives of wisdom. Instead of teaching, these teachers make memorized investments.

The second type of teacher is teachers who learn with their students. An example of this is Socrates. Teaching activity is also an act of learning. The one who wants to teach must awaken a desire in the learner. Teachers should participate in reading and traveling with their students. Teachers are the people who know how to approach the text as a guide student.

The third type of teacher is the type of teacher who facilitates learning. Teachers let the student learn and let him learn on his own. For example, Rousseau suggested arranging the student's environment for good learning. Instead of occupying the child's mind and piling up artificial and unnecessary information for situations that the child has not yet encountered, it is more valuable to control the situation of encountering that situation. According to Rousseau, knowledge should be for the use of the individual, and the student's mind should not be occupied.

The pandemic has brought existing problems in education to the forefront. Teachers now perform their narrative positions from behind the screen. However, the information circulated on the internet has also increased to such an extent that it can be said to be unlimited with the pandemic. This gave everyone who wanted to learn the chance to "get knowledge without a teacher".

Sugara Mitra developed a theory of how education should be. According to him, only encouraging and guiding teachers should take place in a school with internet infrastructure. Teachers should ensure that students learn by themselves by doing research on the internet with the right questions. Mitra proved that this theory is possible with his experiments. He gave children who knew no English at all only a computer with an internet network and let them learn the language on their own. He observed that students repeatedly conducted research on unfamiliar topics in unfamiliar languages. Mitra has published his research and shared it in his Ted talk "Building schools on the cloud". Mitra says that punishment and exams are perceived by the individual as a threat in current practices, and in this case the brain shuts itself off against learning. Exam and force-oriented learning needs to change, and learning needs to turn from threat to pleasure. Mitra proposes the construction of an educational model that will support learning and provide control. He thinks that the future of learning can be created by supporting children's curiosity and their ability to work together. Teachers should be in schools only as guides. The teacher should not bore or pacify the student by explaining the information. On the contrary, the teacher should open doors for the student to do research by asking the right questions. Mitra advises the teacher: "just use the grandmother method, react to the children with a "wow" response Just as grandmothers are amazed at everything the youngsters do and say "Wow how did you do that", the teacher should simply do this and admire what the students are doing. According to Mitra, encouragement, even just saying "wow" contributes to learning at a high rate. The teacher who knows and conveys will be replaced by the teacher who asks and arouses curiosity, who follows the stages of research with a kind of admiration, approval and motivation. In this way, complete learning will take place.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.